

МОНІТОРИНГ МІСЦЬ КОМПАКТНОГО ПРОЖИВАННЯ ВПО В УКРАЇНІ |

РАУНД 9

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

Гуманітарна допомога: більше половини (55%) місць компактного проживання (МКП) отримали гуманітарну допомогу протягом 30 днів, що передували збору даних. Подібно до попередніх раундів, МКП, розташовані у Східному та Північному регіонах, отримували допомогу рідше, ніж інші регіони.

Гуманітарні потреби: найпріоритетніші потреби залишилися незмінними і включають: засоби для прибирання (73% МКП), засоби гігієни (62%), продукти харчування (57%), ремонт приміщень МКП (48%), кухонне обладнання (43%), ремонтні роботи об'єктів водопостачання, санітарії та гігієни (39%), меблі (для житлових кімнат, загальних приміщень, кухонь тощо (37%), пральні та/або сушильні машини (32%).

Підготовка до зими: одна п'ята (20%) МКП повідомила про потребу в альтернативних джерелах опалення, особливо в Чернігівській (67%), Київській (56%), та Донецькій (38%) областях. Брак коштів (22%) та палива (14%) найчастіше зазначалися серед очікуваних проблем у наступному опалювальному періоді.

Ризик надтривалого перебування ВПО: більш ніж три чверті (76%) керівників МКП повідомили, що ВПО зазвичай проживають в МКП більше одного року.

Розвиток потенціалу: одна чверть (25%) керівників МКП пройшли навчання з питань управління МКП і 19% з питань захисту (наприклад, підвищення обізнаності про захист від сексуальної експлуатації, запобігання гендерно зумовленому насильству), тоді як 45% не проходили навчання. Найчастіше про це повідомляли у Донецькій (100%), Херсонській (75%) та Дніпропетровській (69%) областях.

Питання безпеки: у 42% МКП відсутня можливість повідомити про випадки гендерно зумовленого насильства, торгівлі людьми, сексуальної експлуатації та домагань. Особливо тривожною була ситуація в Житомирській (75% МКП), Київській і Сумській (по 72% кожна) та Вінницькій (67%) областях.

Порушення прав ВПО: вісім відсотків (8%) керівників МКП зазначили, що отримували звернення від ВПО про проблеми, з якими останні стикались під час реалізації своїх прав. Найчастіше це стосувалося втрачених особистих чи інших важливих документів або труднощів, пов'язаних із їх заміною (у 3% МКП), працевлаштуванням (2%), а також отриманням різних видів соціальної допомоги від соціальних служб (2%).

Доступ до води: більшість (87%) МКП повідомили, що підключені до системи централізованого водопостачання; 80% МКП зазначили, що мешканці мали достатньо води для задоволення всіх потреб, включаючи питну воду, воду для приготування їжі, особистої гігієни, прання та інших побутових потреб. Про низьку якість води повідомили 17% МКП в Чернігівській, 8% в Рівненській та 6% в Сумській областях.

Недостатність інфраструктури водопостачання, санітарії та гігієни: повідомляється, що 37% МКП не відповідали мінімальним стандартам стосовно кількості душових/ванних кімнат (1 місце для купання на 12 мешканців) і 36% – щодо кількості туалетів (1 окреме місце на 10 мешканців).¹ У Східному регіоні зафіксовано найвищі показники невідповідності обом стандартам (42% і 38% відповідно).

ГЕОГРАФІЧНЕ ОХОПЛЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Раунд 9 ММКП проводився з урахуванням регіонального розподілу Кластеру з питань управління та координації МКП в Україні. Карту регіонального розподілу Кластеру СССМ можна знайти за [посиланням](#).

КОНТЕКСТ ТА ОБГРУНТУВАННЯ

Моніторинг місць компактного проживання ВПО (ММКП) – це ініціатива Кластеру з питань управління та координації місцями компактного проживання ВПО в Україні (СССМ), реалізована Ініціативою REACH за підтримки організацій-партнерів Кластеру та Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, спрямована на забезпечення широкого кола учасників процесу, у тому числі гуманітарних організацій та органів державної та місцевої влади України, ключовою інформацією про місця компактного проживання, які розміщують внутрішньо переміщених осіб. Збір даних в рамках Раунду 9 ММКП відбувався з 3 по 21 липня 2023 року. Загалом, було опитано 1 063 МКП шляхом проведення інтерв'ю з ключовими інформантами (див. розділ "Контекст та методологія" на останній сторінці).

Оскільки вибірка місць компактного проживання не була репрезентативною, результати дослідження слід вважати індикативними.

1. Стандарти наведено в постанові Кабінету Міністрів України № 930 від 01.09.2023 "Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб" (далі - Постанова КМУ № 930). Розрахунок здійснено з урахуванням поточної кількості мешканців МКП; частка МКП, які не відповідають мінімальним стандартам є значно вищою, якщо робити розрахунок на підставі загальної місткості: 59% МКП, згідно отриманих даних, не відповідали мінімальним стандартам щодо душових/ванних кімнат (1 місце для купання на 12 мешканців) та 56% - щодо туалетів (1 окреме місце на 10 мешканців). У Східному регіоні зафіксовано найвищий відсоток МКП, які не відповідали стандарту стосовно душових/ванних кімнат (65%), а у Північному регіоні - стандарту щодо туалетів (64%).

ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА НАМІРИ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ

Упродовж Раунду 9 було опитано 1 063 місць компактного проживання внутрішньо переміщених осіб, що розміщували 56 720 ВПО та в середньому по Україні були заповнені на 58% (99 504 - загальна місткість).²

У 76% МКП строк перебування мешканців зазвичай становив більше року (з них у 23% МКП ВПО проживають більше року і 3 місяців та у 53% - біля півтора року).

Майже половина керівників МКП (44%) повідомила про виїзд окремих ВПО з МКП за власним бажанням протягом 60 днів, що передували збору даних (травень-липень 2023 р.).

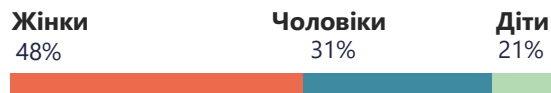
За їхніми оцінками, кількість таких ВПО становила приблизно 4,658 осіб (8% населення опитаних МКП), більш ніж половина яких виїхала з МКП, розташованих в Центральному регіоні (2,354).

Вісімнадцять відсотків (18%) керівників МКП зазначили, що певна кількість ВПО планувала залишити МКП протягом наступних 30 днів (липень-серпень 2023р.).³

У цілому, 2% керівників МКП повідомили про перебування дітей без супроводу⁴ (зокрема, у Вінницькій (7% МКП), Волинській (6%) та Тернопільській (5%) областях).

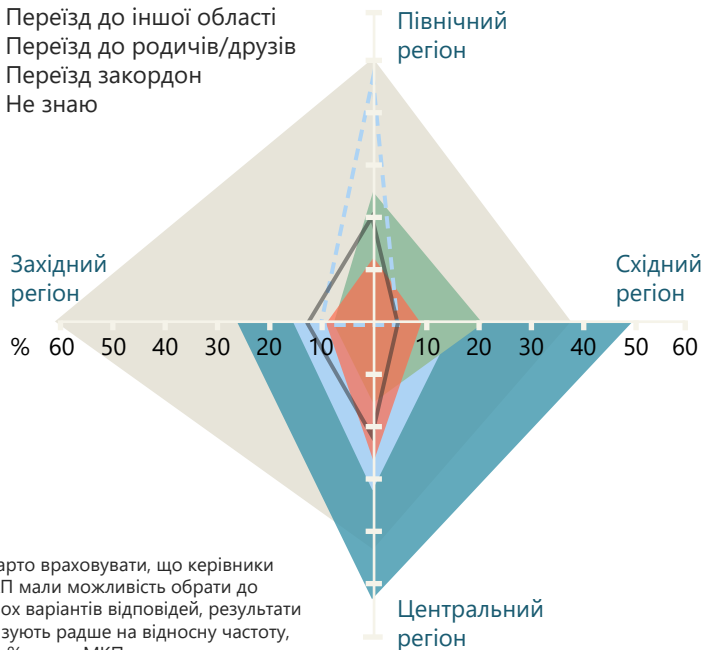
Деякі (8%) МКП повідомили про факти виселення ВПО протягом 60 днів, що передували збору даних. Серед основних причин виселення зазначались недотримання норм та правил перебування в місцях компактного проживання ВПО (67% МКП), а також небезпечна чи агресивна поведінка ВПО (66%).

Демографічний розподіл, % мешканців МКП

Наміри щодо переміщення більшості ВПО, що залишають МКП, у розрізі регіонів та типами переміщення, % загальної кількості відповідей у регіоні*

- Повернення до постійного місця проживання
- Переїзд до орендованого або власного житла
- Переїзд до іншого МКП
- Переїзд до іншої області
- Переїзд до родичів/друзів
- Переїзд закордон
- Не знаю

* Варто враховувати, що керівники МКП мали можливість обрати до трьох варіантів відповідей, результати вказують радше на відносну частоту, ніж % самих МКП

Люди без супроводу, які потребують догляду

Вісім відсотків (8%) опитаних керівників МКП зазначили про перебування людей без супроводу, які потребують догляду. Найчастіше про це повідомлялось у Хмельницькій (26%) та Івано-Франківській (24%) областях.

Наявність вразливих груп, % МКП, в яких проживає принаймні одна така особа або ДГ

89% Літні жінки (60+)

79% Літні чоловіки (60+)

Люди з інвалідністю (zareєстрованою та незареєстрованою)

41% Домогосподарства, очолювані жінками

21% Домогосподарства з трьома або більше дітьми

Люди з хронічними захворюваннями, включаючи проблеми з психічним здоров'ям

18% Вагітні або годуючі матері

11% Люди без супроводу, що потребують догляду

НАЯВНІСТЬ ІНФРАСТРУКТУРИ ДЛЯ ЛІТНІХ ЛЮДЕЙ ТА ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В МІСЦЯХ КОМПАКТНОГО ПРОЖИВАННЯ

2 Загальна місткість та рівень заповненості розраховані на підставі опитування 1 063 МКП та включали лише відповіді керівників діючих МКП.

3. Наведені відсотки відображають обізнаність керівництва МКП про наміри щодо подальшого переміщення мешканців протягом найближчих 30 днів: 18% МКП повідомили, що виїхати планують менш ніж 25% мешканців, у 2% МКП про такі плани повідомили керівництво 25-75% та у 1% МКП – 75-100% ВПО. Також 60% МКП зазначили, що ВПО виїжджати не планують, а 18% МКП відмітили, що не знають про наміри ВПО з цього приводу.

4. Діти без супроводу - діти, що перебувають без батьків або законних представників.

УПРАВЛІННЯ МКП ТА СТАН РЕАГУВАННЯ НА ПОТРЕБИ ПОСТРАЖДАЛОГО НАСЕЛЕННЯ

Майже половина (47%) опитаних МКП перебувають у приміщеннях комунальної власності, менший відсоток – у приміщеннях державної (цов - 36%) та приватної власності.

Тип будівлі, % МКП

Управління МКП

Переважає більшість (95%) опитаних МКП адмініструються певними організаціями чи органами влади. Найчастіше у цій ролі виступають органи місцевої влади (41%), освітні заклади (34%) та центральні органи державної влади (18%). Близько 88% з цих МКП повідомили про присутність керівника протягом дня (45%) або цілодобово (24/7) - 43%.

Більшість (96%) МКП повідомили, що консультуються з мешканцями під час прийняття рішень, що стосуються функціонування МКП: 69% – шляхом проведення загальних зборів, 58% – за допомогою індивідуальних консультацій, 14% - через групи у соціальних мережах та 13% - ініціативні групи⁷. У більшості випадків загальні збори проводилися за запитом (83%); в інших випадках вони мали місце щотижня (11%) або щомісяця (6%).

Шістдесят дев'ять відсотків (69%) керівників МКП зазначили, що жителі МКП беруть участь в управлінні місцями компактного проживання. Серед найбільш поширених форм участі: прибирання місць загального користування (безпосередньо в МКП та навколо нього) - 95%, а також покращення інфраструктури МКП та проведення ремонтних робіт (по 21%)⁸.

Проходження навчання керівництвом МКП

Практично половина (45%) керівників МКП повідомила, що не проходила жодного навчання, пов'язаного із управлінням МКП. Найчастіше про це повідомлялось в Донецькій (100%), Херсонській (75%) та Дніпропетровській (69%) областях. Із тих, хто пройшов навчання, 31% зазначили про тренінги з надання першої медичної/психологічної допомоги та правил поводження з вибухонебезпечними предметами, 25% пройшли базовий тренінг щодо управління МКП від партнерів CCCM Кластеру, 19% – з питань захисту (від сексуальної експлуатації та насильства, запобігання гендерно зумовленому насильству та ін.), а 17% - з управління та координації місцями компактного проживання (відмінні від тренінгів CCCM Кластеру).

Правила розміщення та перебування в МКП

Більшість (95%) МКП мають систему реєстрації ВПО, при цьому 82% ведуть облік як новоприбулих ВПО, так і тих, хто залишає МКП, а 13% - лише новоприбулих.

Дві третини (65%) МКП ведуть облік мешканців у паперовому вигляді, а 31% використовують електронну форму ведення обліку. Лише дві третини (64%) таких МКП повідомили про наявність підписаної мешканцями згоди на збір та використання персональних даних.

Найчастіше під час розміщення ВПО керівники МКП вимагали надання паспорту громадянина України (93%), довідки про реєстрацію в якості ВПО (78%) та ідентифікаційний номер платника податків (41%).

Більшість МКП (85%) зазначили про наявність письмових правил перебування, але лише близько половини (54%) повідомили про підписання договорів з ВПО, в яких визначаються умови перебування в МКП (також 4% МКП зазначили, що підписують такі договори тільки з новоприбулими ВПО).

Механізм зворотнього зв'язку та розгляду скарг

Переважає більшість (97%) МКП повідомили про впровадження механізму зворотнього зв'язку та розгляду скарг. У 91% з цих МКП скарги розглядалися безпосередньо керівництвом МКП. Окрім цього, керівники МКП повідомляли про використання для зв'язку з ВПО «гарячих ліній» (18%), а також скриньок для відгуків та пропозицій (15%).

При цьому, згідно отриманих даних, у 33% МКП, розташованих у Херсонській області, та у 10% МКП, розташованих у Закарпатській області, механізм зворотнього зв'язку та розгляду скарг був відсутній.

Закриття МКП

Тільки 2% керівників МКП повідомили, що очікують закриття місць компактного проживання у найближчі 30 днів, найчастіше - з причин відновлення основної діяльності (84%).

Варто відзначити, що найчастіше про можливе закриття МКП, зазначалось у Херсонській (13%), Чернівецькій, Житомирській (по 6% у кожній), Хмельницькій та Івано-Франківській (по 5% у кожній) областях.

ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ

Доступність в МКП інформації про наявні послуги для ВПО, % МКП

91%	Інформація про державну реєстрацію ВПО
89%	Інформація про доступні медичні заклади та послуги
89%	Інформація про державні та місцеві програми грошових виплат та нематеріальної допомоги ВПО
84%	Інформація стосовно пенсій та державних програм соціального захисту
84%	Інформація про порядок звернення до місцевої влади /державних органів стосовно отримання документів, що підтверджують факт пошкодження житла та/або іншої власності в результаті військових дій, а також отримання компенсації
84%	Інформація про реєстрацію в Державній службі зайнятості, про заходи з профорієнтації та можливості працевлаштування
83%	Інформація про державні освітні послуги (наприклад, зарахування до шкіл та дитячих садків)
81%	Інформація про можливість отримання правової допомоги
78%	Інформація про можливі варіанти проживання за межами МКП (оренда квартир, соціальне житло тощо)
70%	Інформація про можливість проходження навчання щодо поводження із вибухонебезпечними предметами
69%	Інформація щодо захисту від сексуальної експлуатації та насильства, а також стосовно послуг постраждалим від гендерно зумовленого насильства

5. Наприклад: готелі, соціальні установи та ін.

6. До нежитлових приміщень відносяться: релігійні установи, бібліотеки, магазини, офісні будівлі, будинки культури, ресторани і т.п.

7. Допускалось обрання кількох відповідей одночасно. Сума може перевищувати 100%.

8. Серед інших форм участі зазначались: приготування їжі для мешканців МКП (20% МКП), проведення громадських заходів (19%) та підтримка в реалізації адміністративних питань (16%).

УМОВИ ПРОЖИВАННЯ, ІНФРАСТРУКТУРА ТА ПІДГОТОВКА ДО ПРОХОДЖЕННЯ ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ В МКП

- 85%** МКП вказали на необхідність проведення капітального або поточного ремонту
- 83%** повідомили про наявність бомбосховищ безпосередньо в МКП (46%) або поблизу МКП (37%)
- 20%** повідомили про потребу в додаткових джерелах опалення
- 15%** зазначили про потребу в теплоізоляційних роботах

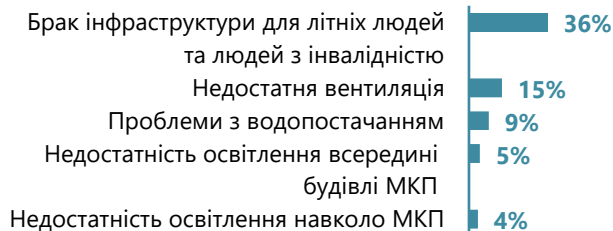
Аварійне живлення та підготовка до зимового періоду

Одна п'ята (20%) МКП зазначила про потребу у додатковому джерелі опалення, особливо в Чернігівській (67%), Київській (56%), та Донецькій (38%) областях. В якості додаткових джерел опалення керівники МКП частіше вказували генератори (58%) та електричні обігрівачі (49%).

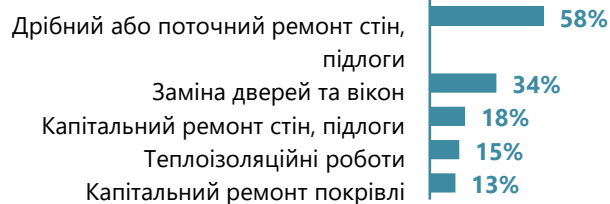
Дві третини (64%) МКП підтвердили наявність резервного джерела живлення. Серед таких МКП 37% зазначили, що резервне джерело живлення повністю задовольняє потреби в електроенергії, 60% повідомили про часткове задоволення потреб, а 2% відмітили неможливість задоволення потреб взагалі.

Східний регіон виявив найменший відсоток МКП з точки зору забезпеченості резервними джерелами живлення (57%); так, у Донецькій області лише 13% МКП повідомили про наявність резервного джерела живлення, у Дніпропетровській і Запорізькій - 45% (у кожній) та у Херсонській області - 50%.

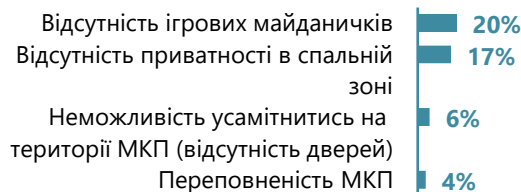
Проблеми в МКП з точки зору інфраструктури, % МКП

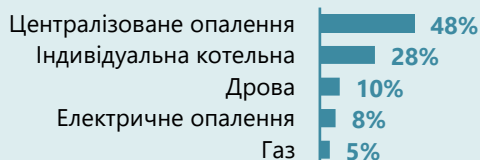
Потреба в ремонтних роботах, % МКП

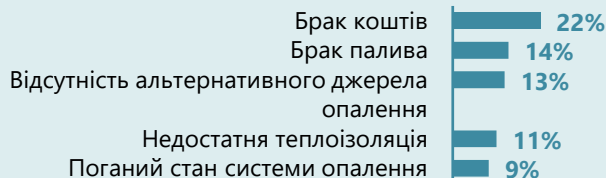
Проблеми в МКП з точки зору умов проживання, % МКП

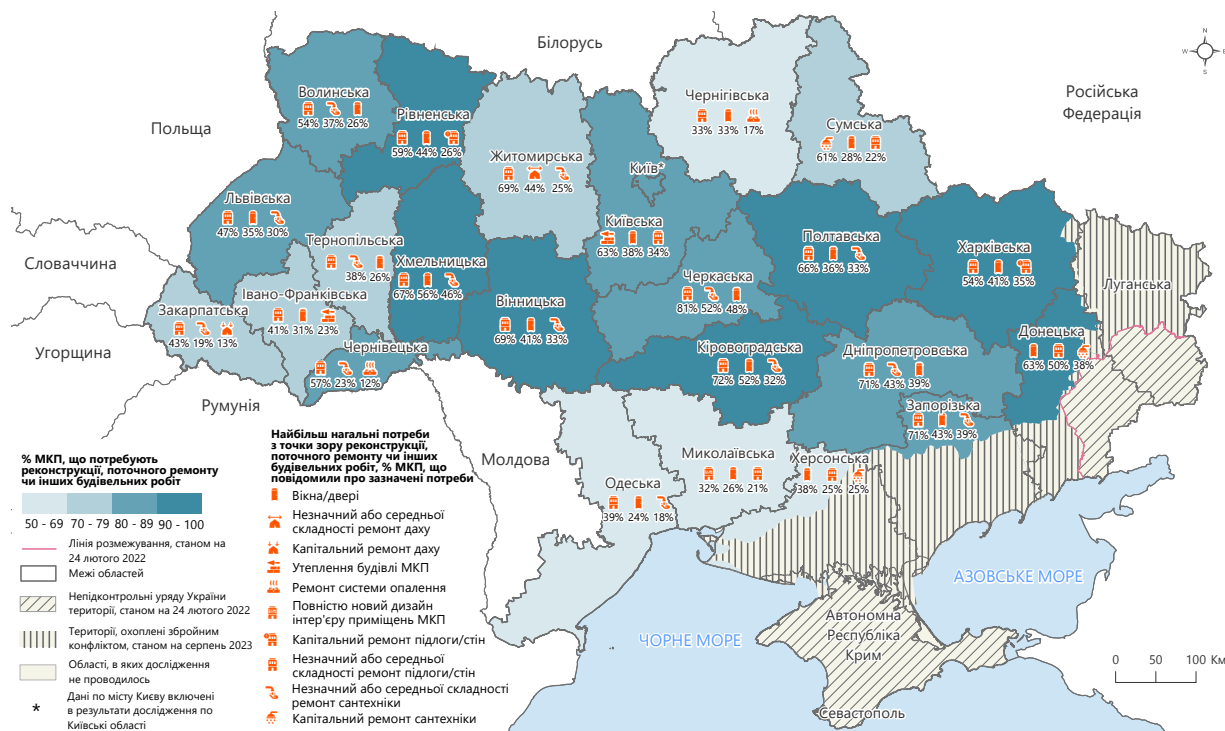
Основний тип джерела опалення, % МКП

Найбільш очікувані проблеми з опаленням, % МКП⁸

ПОТРЕБИ МКП У РЕМОНТНИХ РОБОТАХ

9. Допускалось обрання кількох відповідей одночасно. Сума може перевищувати 100%.

ОБЛАШТУВАННЯ ПРОСТОРУ МКП

Розміщення мешканців МКП

При середньому рівні заповненості МКП у 58%, лише 4% МКП повідомили про перенаселеність МКП. Чотири відсотки (4%) МКП, водночас, вказали на недостатність приміщень для розміщення всіх мешканців. Крім того, 17% керівників МКП зазначили про відсутність приватності у спальній зоні.

Трохи більше третини (34%) керівників МКП наголосили, що мають повний план розміщення різних груп ВПО, у 25% такий план наявний частково та 41% повідомили про відсутність такого плану.

Згідно з отриманими даними 38% МКП не мають жилих кімнат окремо для жінок та чоловіків, 35% повідомили про поділ всіх жилих кімнат за ознакою статі, а 27% – про поділ за ознакою статі частини таких кімнат. Про відсутність поділу жилих кімнат за ознакою статі найчастіше зазначалось у Донецькій (100%) та Херсонській (75%) областях.

Плата за проживання та комунальні послуги

Майже три чверті (73%) МКП повідомили, що не стягують з ВПО жодних платежів (частіше у Західному регіоні (82%), рідше – у Східному (63%); 12% зазначили, що стягують плату за спожиті комунальні послуги (29% у Запорізькій області), 3% – за проживання та 11% – і за проживання, і за комунальні послуги. У середньому плата (за проживання та/або комунальні послуги) складала близько 1 102 грн за одного мешканця на місяць.

Місця загального користування

Відповідно до отриманих даних ігрові майданчики для дітей наявні у 63% МКП: 36% зазначили, що такі місця відпочинку розміщені ззовні, 15% повідомили про їх облаштування в приміщеннях МКП, а 12% організували місця відпочинку для дітей як в приміщеннях МКП, так і ззовні.

Про наявність зон відпочинку для дорослих зазначили 62% керівників, проте 10% з них відзначили недостатність таких зон.

Особистий простір

Дві третини (68%) МКП повідомили про розміщення ВПО в окремих кімнатах; водночас, 50% зазначили, що деякі або всі кімнати МКП є спільними для кількох домогосподарств.¹⁰ Шість відсотків (6%) МКП вказали, що мешканці проживають в одному спільному приміщенні; частка таких МКП сягнула 19% у Житомирській області, 18% у Рівненській та 17% у Харківській областях.

Крім того, 80% МКП, які розміщують ВПО в одному спільному приміщенні, зазначили, що окремі зони для чоловіків та жінок у таких приміщеннях не передбачені.

Відсутність шафок для зберігання особистих речей та документів ВПО досі залишається проблемою – за результатами 9-го Раунду про це повідомили 77% МКП.

ВОДА, САНІТАРІЯ ТА ГІГІЄНА (ВСГ)

- 53%** МКП не відповідають мінімальним стандартам щодо душових/ванних кімнат (1 місце для купання на 12 жителів)
- 22%** не відповідають мінімальним стандартам щодо туалетів (1 окреме місце на 10 жителів)
- 17%** вказали на необхідність капітального ремонту водопровідної системи

Доступ до води

Більш ніж три чверті (80%) МКП зазначили, що мешканці мають достатньо води для задоволення всіх потреб, у тому числі питної води, води для приготування їжі, особистої гігієни, прання та інших побутових потреб. Про достатність води рідше зазначалось у Миколаївській (53% МКП), Кіровоградській (36%) та Донецькій (25%) областях. Варто зазначити, що, згідно отриманих даних, 13% МКП у Донецькій, 6% у Житомирській, 5% у Миколаївській та Івано-Франківській (кожній) областях не мали достатньо води для задоволення жодної із вищезазначених потреб, включаючи наявність питної води.

Більшість (83%) МКП повідомили, що мешканці споживають водопровідну воду (централізоване водопостачання). Серед інших джерел водопостачання найчастіше зазначалась бутильована вода (33% МКП).

Більше половини (51%) керівників МКП зазначили про нормальну якість питної води; водночас, 3% вказали на її погану якість, зокрема, в Миколаївській (11%), Харківській та Київській (по 9% у кожній) областях. Про дуже погану якість питної води повідомили 17% МКП у Чернігівській, 8% у Рівненській та 6% у Сумській областях.

Що стосується стану водопровідної системи, майже половина МКП повідомила про необхідність проведення дрібного чи поточного (31% МКП) або капітального (17%) ремонту. Про проблеми зі каналізацією зазначили 11% опитаних місць компактного проживання ВПО.

Душові/ванні кімнати та туалети

Загалом, у 2% МКП відсутні душові/ванні кімнати. Відсоток таких МКП сягнув 22% у Сумській, 11% у Миколаївській та 6% у Кіровоградській областях. Десять відсотків (10%) МКП повідомили про відсутність туалетів, найчастіше у Північному (18%) та Східному (11%) регіонах. Майже третина МКП повідомила про наявність душових/ванних кімнат та туалетів, поділених за ознакою статі (30% та 31% відповідно); деякі повідомили про частковий поділ (9% та 11% відповідно).

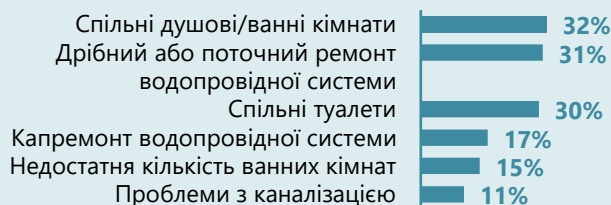
Загалом, 14% МКП повідомили про наявність душових/ванних кімнат, облаштованих для людей з інвалідністю. З них 39% повідомили про поділ душових/ванних кімнат, пристосованих для людей з інвалідністю, за ознакою статі, тоді як 5% – про частковий поділ. Схожа ситуація спостерігалася з туалетами, облаштованими для людей з інвалідністю.¹¹

Три чверті (75%) та 89% МКП повідомили про забезпечення повної приватності у ванних/душових кімнатах та туалетах (відповідно), тоді як про часткове забезпечення приватності у вказаних приміщеннях зазначили у 23% та 10% МКП відповідно.

Санітарні умови

Серед проблем, пов'язаних із санітарними умовами, керівники МКП найчастіше згадували плісняву на стінах (17%), тарганів (6%) та мишей (5%). Крім того, 30% керівників МКП повідомили про необхідність здійснення дезінфекції приміщень від комах. Кількість пральних та сушильних машин не відповідала стандартам, встановленим Постановою КМУ №930, у 70% та 95% МКП відповідно. Про потребу у засобах для прибирання зазначили 86% МКП.

Необхідність удосконалення об'єктів ВСГ, % МКП

10. Сума перевищує 100%, оскільки МКП може забезпечувати різні типи розміщення – допускалось обрання кількох варіантів відповіді.

11. Частка МКП, які повідомили про наявність туалетів, облаштованих для людей з інвалідністю також становила 14% по всій Україні. Крім того, МКП, які повідомили про їх наявність зазначили про поділ за ознакою статі (41% МКП), частковий поділ (5%), або відсутність поділу взагалі (54%).

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ПРОДУКТАМИ ХАРЧУВАННЯ. НАЯВНІСТЬ, ОБЛАШТУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КУХОННИХ ПРИМІЩЕНЬ

- 70%** МКП повідомили про потребу у продуктах харчування: 59% вказали на значну потребу та 11% - на часткову
- 38%** зазначили про відсутність загального приміщення для прийому їжі
- 6%** повідомили про відсутність кухонних приміщень в МКП

Про наявність кухонних приміщень повідомили 89% опитаних МКП, з яких 79% повністю забезпечені гарячою водою, а 6% – лише частково. Про відсутність гарячої води в кухонних приміщеннях частіше зазначали МКП, розташовані в Східному та Центральному регіонах (19% і 16% відповідно), зокрема, у Донецькій (63%), Хмельницькій (33%) та Житомирській (31%) областях.

Більшість МКП (97%) повідомила про регулярне прибирання кухонних приміщень. У двох третинах МКП (68%) прибирання здійснювалось мешканцями МКП почергово; 43% опитаних керівників зазначили, що прибирання проводилось персоналом МКП, а 7% – залучали для цього спеціалізовані організації.¹²

Згідно отриманих даних МКП, опитаним у 9-му Раунді, частіше бракувало наступного кухонного обладнання: місця для зберігання запасів (50%), мікрохвильових печей (40%) та духових шаф (37%).

Тридцять дев'ять відсотків (39%) МКП відзначили загальну потребу у кухонному приладді. Подібно до попереднього раунду опитані МКП найчастіше потребували кастрюль (84%), сковорідок (81%) та столових приладів (73%).

Потреби у продуктах харчування, % МКП¹³

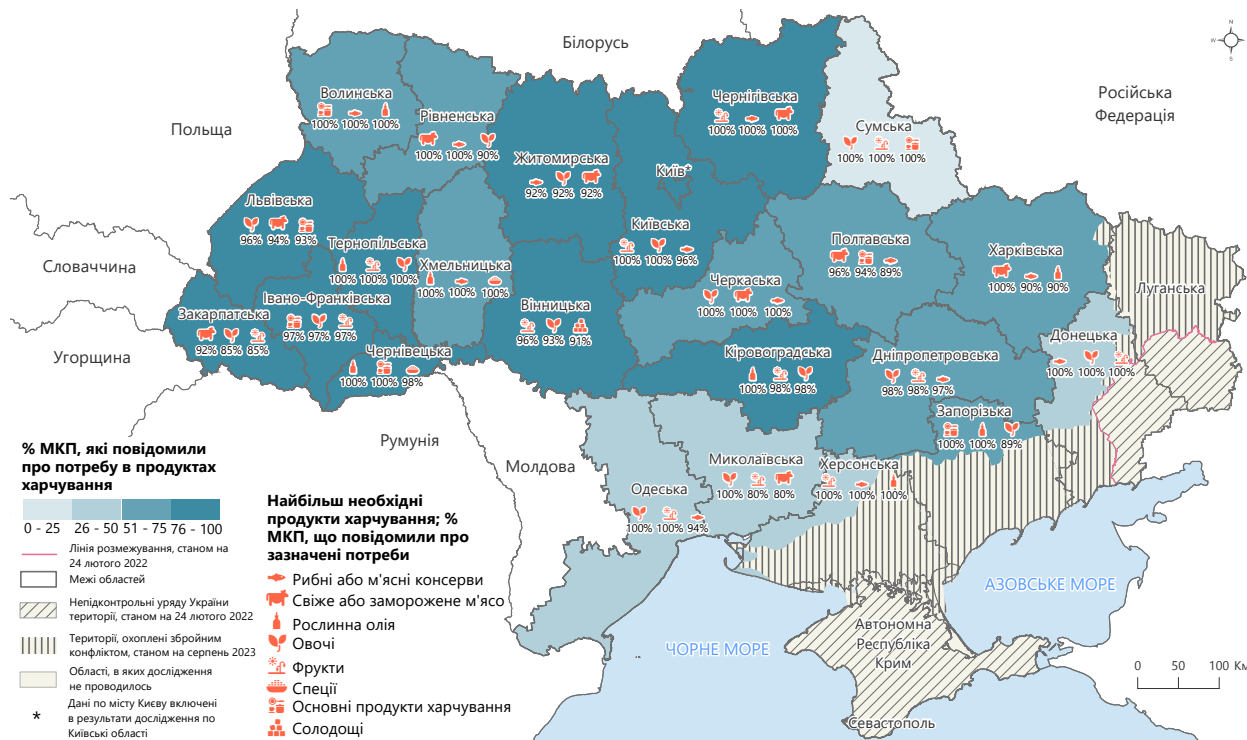
Свіже або заморожене м'ясо	93%
Овочі	93%
Рибні або м'ясні консерви	92%
Фрукти	91%
Крупи (рис, пшениця тощо)	90%

Близько чверті (23%) МКП зазначили, що у значній мірі або частково потребують продуктів дитячого харчування (16% та 7% відповідно). Зокрема, 86% таких МКП у значній мірі або частково потребували овочів та фруктів, соків (80%) та дитячих каш (77%).

Згідно із отриманими даними найчастіше мешканці МКП купували продукти харчування за власний кошт (76% МКП), отримували від неурядових організацій (НУО) (40%) або від керівництва МКП (17%).

МКП, мешканці яких поклалися на НУО у питанні забезпечення продуктами харчування, частіше розташовувались у Запорізькій (84%), Херсонській (63%), Хмельницькій та Львівській (по 56%) областях.

ПОТРЕБИ МКП У ПРОДУКТАХ ХАРЧУВАННЯ

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Згідно інформації, отриманої від керівництва опитаних МКП, машина швидкої допомоги мала можливість дістатись до 100% місць компактного проживання внутрішньо переміщених осіб.

Про відсутність аптечек першої медичної допомоги зазначили 11% МКП, зокрема, у Чернігівській (33%), Миколаївській (32%) та Кіровоградській (30%) областях.

Найчастіше аптечки першої медичної допомоги були відсутні в МКП, розташованих у модульних містечках (24%), нежитлових приміщеннях (16%), та гуртожитках (12%).

Відсутність аптечек першої медичної допомоги, % МКП

Північний регіон	13%
Східний регіон	12%
Центральний регіон	11%
Західний регіон	8%

12. Допускалось обрання кількох відповідей одночасно. Сума може перевищувати 100%.

13. Допускалось обрання кількох відповідей одночасно. Сума може перевищувати 100%.

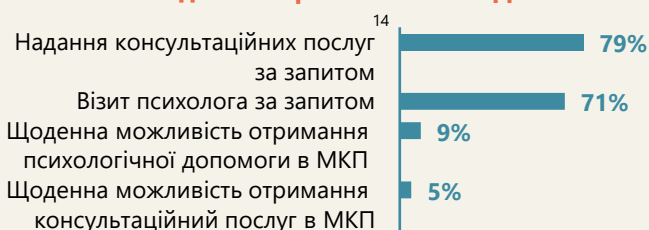
СФЕРА ЗАХИСТУ ТА ДОСТУП ДО ПОСЛУГ

- 42%** МКП вказали на відсутність можливості повідомити про випадки гендерно зумовленого насильства, торгівлі людьми та сексуальної експлуатації
- 24%** повідомили про брак візитів соціальних працівників
- 23%** повідомили, що їх мешканці не брали участь у жодних соціальних заходах разом з приймаючою громадою

Психосоціальна допомога для дорослих

Психосоціальна допомога (ПСД), згідно із отриманими даними, доступна в 88% опитаних МКП. Серед цих МКП, 99% повідомили, мешканці обізнані з тим, як отримати таку допомогу. Найчастіше послуги ПСД можна було отримати в МКП, розташованих у Західному регіоні (93%), рідше - у Північному регіоні (55%), особливо у Сумській (44%) та Київській (53%) областях.

Можливі способи отримання ПСД, % МКП, що повідомили про наявність ПСД

Психосоціальна допомога для дітей

Стосовно доступності психологічної допомоги для дітей, про наявність такої можливості зазначили 78% опитаних МКП, частіше - у МКП, облаштованих у гуртожитках (86%) та дитячих садках (78%).

Майже три чверті (74%) МКП, в яких можна отримати психосоціальну допомогу для дітей, повідомили про можливість скористатись нею за запитом, а 8% - щоденно, безпосередньо в МКП.

Візити соціальних працівників

Сімдесят чотири відсотки (74%) керівників зазначили, що соціальні працівники відвідують МКП. Частіше (32%) візити відбувались за запитом, у 30% випадків щомісяця, а 22% - щотижня.

Протидія гендерно зумовленому насильству (ГЗН) та торгівлі людьми

Згідно отриманих даних у 42% МКП відсутня можливість повідомляти про випадки гендерно зумовленого насильства, торгівлі людьми та сексуального насильства і домагань. Найвищий відсоток таких МКП спостерігався в Північному регіоні (64% МКП), а найнижчий - у Західному регіоні (38%). Особливе занепокоєння викликають Житомирська (75%), Київська та Сумська (по 72%), і Вінницька (67%) області.

Проблеми, пов'язані з правами ВПО

Вісім відсотків (8%) керівників МКП зазначили, що ВПО повідомляли, що стикалися з труднощами під час реалізації своїх прав. Найчастіше такі були пов'язані із втратою особистих чи інших документів або перешкодами, що виникали під час їх заміни (у 3% МКП), перешкодами, що стосувались працевлаштування, зокрема, отримання статусу безробітного або матеріальної допомоги (2%), а також отримання різних видів соціальної допомоги (2%).¹⁵

Майже половина (46%) керівників МКП, які отримали звернення про такі проблеми, перенаправляли мешканців для її вирішення до відповідних органів влади, а 28% вказали на вирішення таких питань безпосередньо керівництвом МКП.

Соціальна інтеграція

Більше ніж три чверті (77%) керівників МКП повідомили, що мешканці брали участь у соціальних заходах разом із приймаючими громадами; рідше про це зазначалось у МКП, розташованих у Сумській (6%), Донецькій та Миколаївській (по 37% кожна) областях. Відсутність інтересу зазначалась як найбільш поширена причина (70%) соціальної неактивності, доповнена браком можливостей через відсутність запланованих громадських заходів (11%). Керівники МКП також відзначали брак соціальних зв'язків та інформації про наявні громадські заходи (по 8%).

ОСВІТА

Близько половини (46%) МКП зазначили, що більшість дітей шкільного віку, що мешкали в МКП, навчались дистанційно, 38% - за змішаною формою навчання,¹⁶ - а 15% зазначили, що діти навчаються очно. Найчастіше про застосування очної форми навчання повідомлялось у Центральному (22% МКП) та Західному регіонах (20%), а найнижчий відсоток зафіксовано у Східному (4%) та Північному (6%) регіонах.

Близько третини (28%) МКП повідомили про наявність щонайменше однієї перешкоди під час доступу дітей до освіти. Зокрема, про відсутність необхідного обладнання (зокрема, ноутбуків) як перешкоду під час доступу до навчання зазначили 19% опитаних МКП. На цю проблему найчастіше вказували керівники МКП у Сумській (75%), Черкаській (36%), Київській та Житомирській (по 33% кожна) областях. Відсутність окремого приміщення для дистанційного навчання відмітили як перешкоду 18% МКП (особливо в Сумській (50%), Рівненській (44%) та Черкаській (32%) областях), у той час як а про відсутність інтернет-з'єднання повідомили 6% МКП (із помітними 17% у Північному регіоні).

Двадцять сім відсотків (27%) МКП, розташованих у навчальних закладах (школах, дитячих садках, гуртожитках та інших освітніх установах), зазначили, що надання освітніх послуг було частково ускладнене через перебування в них ВПО, а 9% вказали на пов'язаний із цим значний негативний вплив (інколи до призупинення освітнього процесу).

Перешкоди у доступі до навчання, % МКП

14. Для цілей цього дослідження такі послуги як правова допомога, доступ до правосуддя, відшкодування та виплата компенсацій, відновлення документів тощо вважаються консультативними послугами.

15. Більше третини (37%) керівників МКП, які зазначили, що отримували звернення від мешканців про перешкоди під час реалізації прав ВПО, повідомили про одноразове порушення протягом 60 днів, що передували збору даних, 49% - від 2 до 6 випадків і 5% - від 6 до 10 порушень прав ВПО.

16. Змішана форма навчання поєднує в собі очну та дистанційну форму навчання.

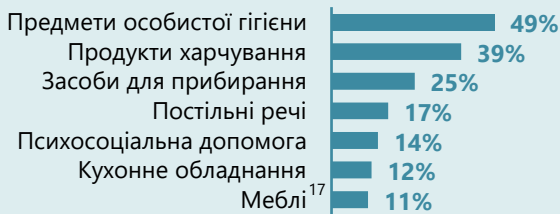
ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ТА ПОТРЕБИ В МІСЦЯХ КОМПАКТНОГО ПРОЖИВАННЯ ВПО

Близько половини (55%) МКП повідомили про отримання гуманітарної допомоги протягом 30 днів, що передували збору даних; цей показник є дещо вищим у порівнянні з квітневим раундом (51%). Як і у попередньому раунді, МКП, розташовані у Східному та Північному регіонах, рідше, якщо порівнювати з іншими регіонами, повідомляли про отримання допомоги. Зокрема, згідно із наданою інформацією, 100% МКП у Донецькій, 68% у Дніпропетровській та 59% - у Полтавській областях не отримували гуманітарної допомоги протягом 30 днів, що передували збору даних.

Розподіл отриманої гуманітарної допомоги за регіонами, % МКП

Вид отриманої гуманітарної допомоги, % МКП

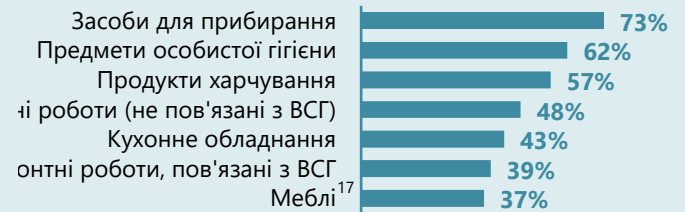

- Близько половини (53%) МКП повідомили про розподіл керівництвом серед мешканців всієї гуманітарної допомоги у вигляді предметів домашнього вжитку, 11% зазначили про частковий її розподіл.
- Лише 2% таких МКП зазначили, що стикалися з труднощами при розподілі отриманої допомоги.

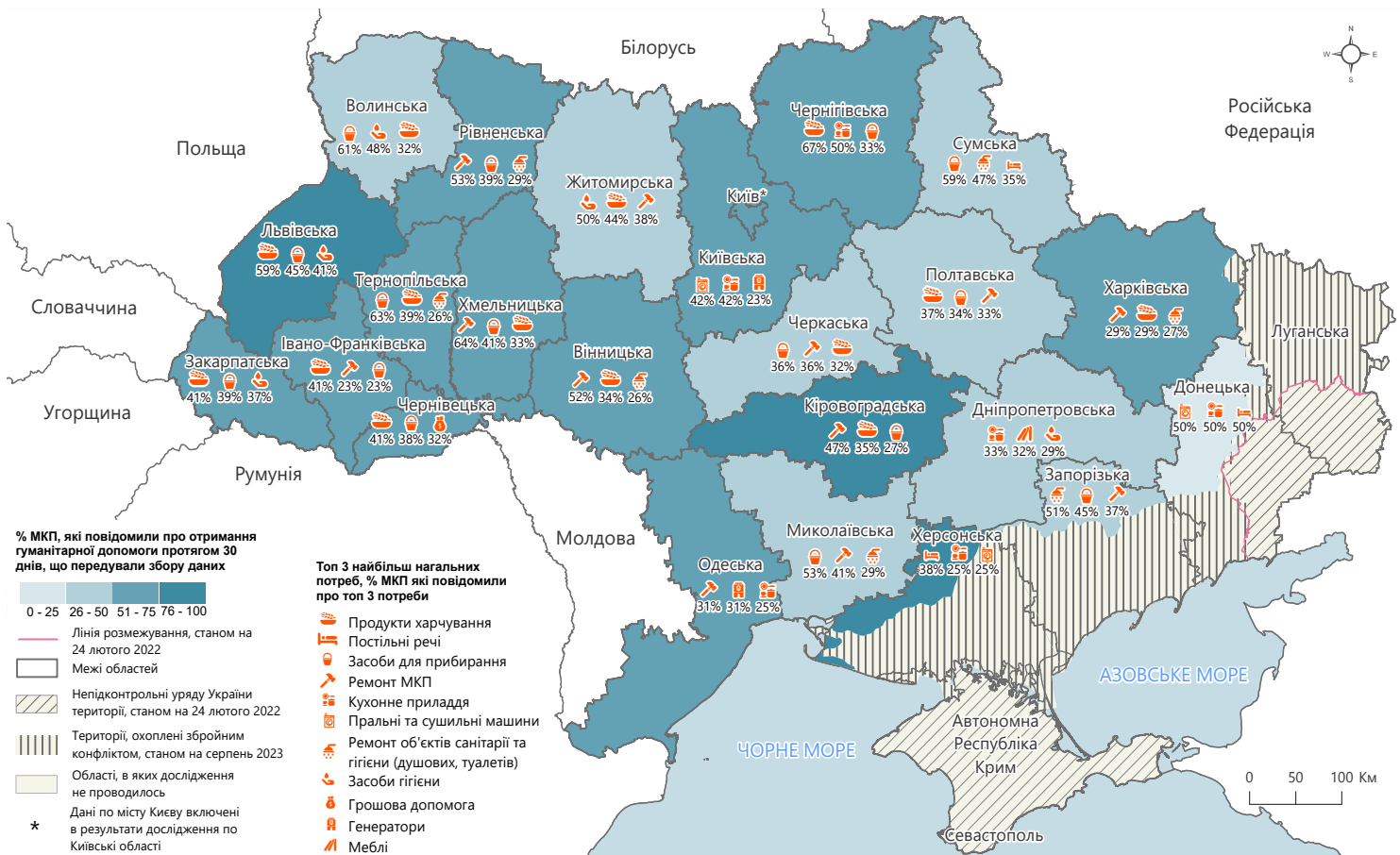
97% МКП повідомили про потребу в одному або кількох видах гуманітарної допомоги

- Якщо порівнювати з попередніми раундами, види гуманітарної допомоги, отриманої МКП, суттєво не змінилися - переважно гуманітарними організаціями надавалися аналогічні предмети та послуги. Потреби в гуманітарній допомозі також залишаються незмінними впродовж раундів ММКП.
- Певні види допомоги, в яких, за словами керівників МКП, існує нагальна потреба, наведені на мапі нижче.

Потреби, про які зазначалося найчастіше, % МКП

ОТРИМАНА ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ТА ПОТРЕБИ В МІСЦЯХ КОМПАКТНОГО ПРОЖИВАННЯ

17. Включно з меблями для житлових кімнат, спільних приміщень, кухні тощо.

МОДУЛЬНІ МІСТЕЧКА

У рамках Раунду 9 опитано керівників 29 модульних містечок, у яких розміщувались 4 818 осіб (77% дорослих та 23% дітей); середній рівень заповненості склав 59%. Отримані дані свідчать, що в контексті гуманітарної ситуації та рівня управління МКП, модульні містечка більш наближені до стандартів Кластеру CCCM.

Зокрема, 100% з них зазначили, що мають письмові правила перебування (середній показник по Україні 85%), 93% повідомили про підписання договорів з ВПО (у цілому по Україні лише 58%)¹⁸ та 81% стверджували, що підписують з мешканцями згоду на збір та використання персональних даних (у середньому по Україні 64%).

Керівники модульних містечок також частіше повідомляли про участь мешканців в управлінні МКП (83% порівняно з 69% загалом по Україні).

Практично три чверті (76%) модульних містечок повідомили про наявність плану розміщення для груп ВПО, що потребують особливих умов проживання (порівняно з 34% в середньому по Україні). Окрім того, за даними опитування у 75% та 72% модульних містечок усі ванні/душові кімнати та туалети поділені за ознакою статі (у порівнянні з 30% та 31% у цілому по Україні, відповідно).

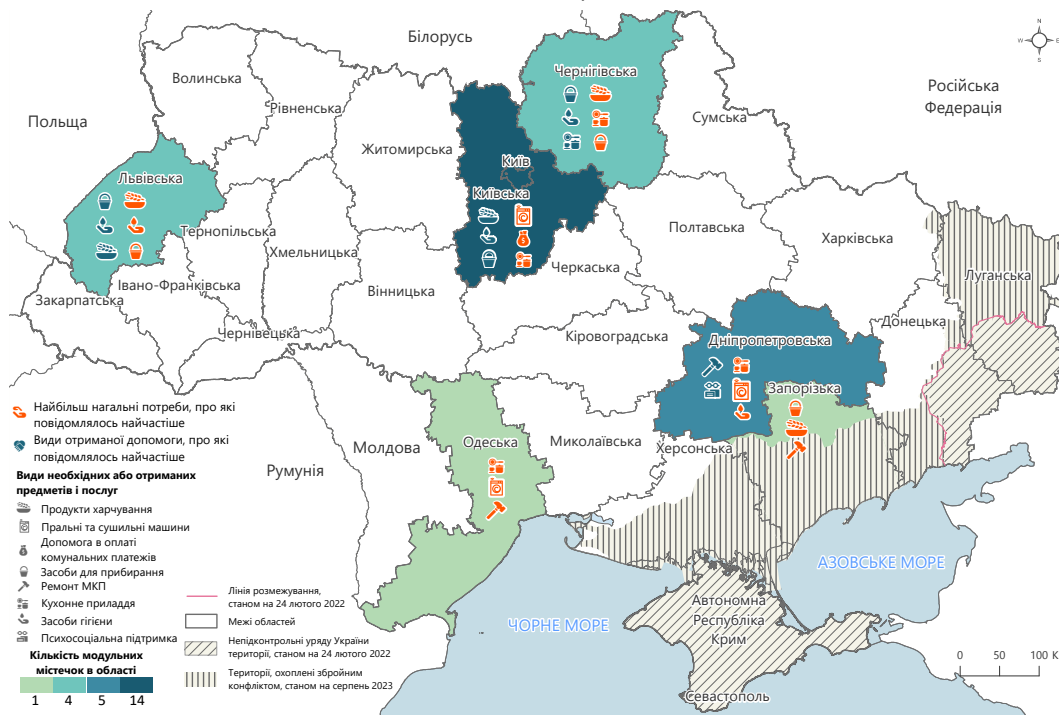
0% модульних містечок повідомили про розміщення ВПО в одному спільному приміщенні

Ванні/душові кімнати та туалети, пристосовані для людей з інвалідністю, облаштовані в 61% та 62% модульних містечок відповідно (порівняно з 14% в середньому по Україні - як для ванних/душових кімнат, так і для туалетів). Переважна більшість (96%) модульних містечок повідомили про повну приватність ванних/душових кімнат (тобто ванні/душові кімнати повністю ізольовані, замикаються, призначені для індивідуального користування) - у порівнянні з 75% у цілому по Україні.

Порівнюючи із середніми показниками по країні, менший відсоток модульних містечок повідомив про проблеми, пов'язані з умовами проживання (21% та 58% відповідно), станом інфраструктури (48% порівняно з 61% в середньому) та потреб в ремонтних роботах (72% порівняно з 85% по Україні).

Водночас, можливість повідомити про випадки ГЗН, торгівлі людьми, сексуальної експлуатації та насильства, згідно із наданою інформацією, відсутня в 62% модульних містечок (42% в середньому по Україні). Окрім того, лише 72% модульних містечок повідомили про доступність ПСД для дорослих (88% по країні) та 69% - для дітей (78% по Україні).

Занепокоєння викликає той факт, що досі незначний відсоток модульних містечок повідомив про наявність бомбосховища в безпосередньо в будівлі МКП (3% порівняно з 46% в середньому по Україні).

КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ ТА ЗВ'ЯЗОК

Більшість МКП (92%) повідомила про відсутність перебоїв з електропостачанням протягом 30 днів, які передували збору даних, що відповідає даним попереднього квітнево-травневого раунду. Серед МКП, які зіткнулись з обмеженням електропостачання, 6% повідомили про одноразове та 2% - від одного до трьох випадків відключення (у різні дні).

Згідно інформації, наданої керівництвом, потужність проводки була достатньою для забезпечення нормальної діяльності у 61% МКП. Третина (32%) МКП зазначили, що електропроводка час від часу не витримувала поточний рівень навантаження, а 7% - вказали, що стикаються з цією проблемою постійно.

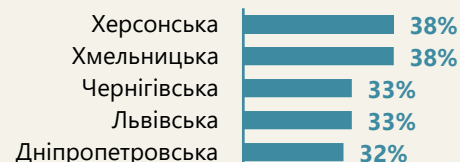
Деякі МКП (9%) повідомили про перебої з водопостачанням.¹⁹

Доступ до інтернету, згідно із отриманими даними, відсутній для мешканців у 13% МКП; у 8% МКП - доступний частково. Серед МКП з постійним доступом до інтернету (78% МКП), його використання для мешканців було безкоштовним у 66% та платним у 33% МКП.

Низька якість сигналу мобільної мережі, % МКП

Недостатня кількість розеток, % МКП

18. Сім відсотків (7%) з 93% модульних містечок, а також 4% з 58% МКП в середньому по Україні, згідно з отриманими даними, підписують контракти тільки з новоприбулими мешканцями.

19. Чотири відсотки (4%) МКП повідомили, що стикалися з перебоями з водопостачанням одноразово упродовж 30 днів, що передували збору даних, 3% - від 1 до 3 разів (у різні дні) і 2% - більш, ніж 3 рази (у різні дні).

КОНТЕКСТ ТА МЕТОДОЛОГІЯ

У липні 2022 року Кластер з питань управління та координації МКП в Україні, спільно з партнерами та за технічної підтримки Ініціативи REACH, розпочав регулярне мультисекторальне дослідження «Моніторинг місць компактного проживання ВПО».

Збір первинних даних здійснюється інтерв'юерами Ініціативи REACH, партнерських організацій, а також представниками Офісу Уповноваженого Верховної Ради з прав людини шляхом проведення інтерв'ю з ключовими інформантами - керівниками або відповідальними особами МКП, які обізнані про ситуацію в МКП. Перевага надавалась здійсненню особистих інтерв'ю, якщо це дозволяла безпекова ситуація; в інших випадках інтерв'ю проводилися телефоном.

Упродовж 9-го раунду 91% інтерв'ю зібрано під час проведення моніторингових візитів, а 9% – шляхом здійснення телефонних інтерв'ю.

Метою було зібрати щонайменше 50 інтерв'ю на область. У Донецькій, Київській, Миколаївській, Херсонській, Чернігівській та Сумській областях наявна менша кількість МКП; за можливості, всі МКП було опитано.

Обмеження методології

Місцерозташування опитаних МКП не в повній мірі відображає мапу знаходження МКП на території України, а поточна географія проведення моніторингу залежить від зусиль та присутності партнерів у певних областях та регіонах. Результати дослідження слід розглядати лише як індикативні. З 1 063 опитаних МКП 1 036 виявились функціонуючими та розміщували ВПО на момент збору даних, у той час як 27 зазначили, що на момент проведення опитування мешканці в МКП відсутні, але вони готові до поселення ВПО. Таким МКП питання стосовно демографічного розподілу не ставилися.

Пов'язані матеріали та інформаційні продукти

Опитувальник для [Раунду 9](#) ММКП.

Інтерактивний [дашборд](#) з результатами раундів «Моніторинг місць компактного проживання ВПО».

[Інформаційний бюлетень ММКП, Раунд 5](#), за результатами опитування на рівні домогосподарств, що мешкають в МКП.

[Інформаційний бюлетень ММКП, Раунд 8](#), з останніми результатами опитування ключових інформантів.

ГЕОГРАФІЧНЕ ОХОПЛЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Регіони, області	№ МКП	Регіони, області	№ МКП
Центральний	276	Полтавська	86
Черкаська	48	Запорізька	51
Чернівецька	65	Північний	56
Хмельницька	39	Чернігівська	6
Миколаївська	19	Київська	32
Одеська	38	Сумська	18
Вінницька	51	Західний	315
Житомирська	16	Івано-Франківська	39
Східний	416	Львівська	79
Дніпропетровська	159	Рівненська	39
Донецька	8	Тернопілька	39
Харківська	54	Волинська	35
Херсонська	8	Закарпатська	84
Кіровоградська	50	Разом	1,063

ПРО ІНІЦІАТИВУ REACH

Ініціатива REACH сприяє розробці інформаційних інструментів і презентаційних матеріалів, які сприяють прийняттю учасниками гуманітарного процесу обґрунтованих рішень в умовах надзвичайних ситуацій, процесі відновлення та забезпечення розвитку. Методологічні підходи, які використовує REACH, включають в себе збір первинних даних, а також поглиблений аналіз; діяльність організації здійснюється за допомогою механізмів координації між учасниками гуманітарної діяльності. REACH є спільною ініціативою міжнародних неурядових організацій - Ініціативи IMPACT та ACTED, а також Навчального та дослідницького інституту Організації Об'єднаних Націй Програми з оперативного застосування супутникової інформації (UNITAR-UNOSAT).

КОНТАКТИ

Кластер з питань управління та координації МКП

Олександра Ферлікowska: ferlikov@unhcr.org

Міранда Гаандерсе: gaanders@unhcr.org

REACH Ukraine

Мігель Іглесіас Лопес

miguel.iglesias-lopez@impact-initiatives.org

ПАРТНЕРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

